

20.5.2021

MML 34922/00 04 00/2021

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Eduskunnan hallintovaliokunnan pyyntö asiantuntijalausunnosta 11.5.2021, HE 74/2021 vp hallituksen esitys eduskunnalle avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

MAANMITTAUSLAITOKSEN LAUSUNTO LAKIESITYKSESTÄ HE 74/2021 VP.

Maanmittauslaitos kiittää varatusta tilaisuudesta tulla kuulluksi hallituksen esityksestä HE 74/2021 vp avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi.

Maanmittauslaitos pitää tärkeänä edistää datan hyödyntämistä, saatavuutta, uudelleenkäyttöä ja yhteen toimivuutta Suomessa. Julkisia yrityksiä ja tutkimustietoa koskeva sääntely on avoimen datan direktiivissä uutta. Aikaisempaa PSI-direktiiviä sovellettiin vain julkisen sektorin elinten asiakirjoihin.

Ehdotetussa lainsäädännössä edistetään julkisen sektorin hallussa olevien tietojen kaupallisen uudelleenkäytön mahdollisuuksia velvoittamalla viranomaiset ja julkiset yritykset asettamaan arvokkaat tietoaineistot saataville maksutta ja koneluettavassa muodossa rajapintojen kautta.

Se, ettei arvokkaita aineistoja koskevia täytäntöönpanosäädöksiä ole vielä annettu, hankaloittaa erityisesti kustannusvaikutusten arviointia. Lisäksi toteutustavan arviointi on hankalaa, erityisesti kun kysymyksessä ovat usean eri viranomaisen tuottamista, valtakunnallisen kokonaisuuden muodostavista aineistoista tarjottavat palvelut.

Maanmittauslaitoksen ylläpitämistä aineistoista ovat todennäköisesti arvokkaita aineistoiksi luokiteltavia seuraavat aineistot: hallinnolliset rajat, nimistö, osoitteet, rakennukset, kiinteistörajat, vesistö, korkeusmalli, ortokuvat ja liikenneverkko.

Kuntien rooli tiettyjen arvokkaiden aineistojen tuottamisessa ja ylläpitämisessä on keskeinen. Tämä tarkoittaa, että myös näiden aineistojen ollessa kysymyksessä velvoitteet ohjelmointirajapintojen käytöstä tulee täyttää. Jotta direktiivin tavoite tulisi täytettyä, tämä edellyttäisi kaikkien kuntien osalta teknisesti ja toiminnallisesti samanlaisen rajapinnan toteuttamista.

20.5.2021

MML 34922/00 04 00/2021

Tämän velvoitteen täyttäminen on järkevintä toteuttaa valtakunnallisista keskitetyistä tietovarannoista. Tällainen olisi esimerkiksi mahdollinen valtakunnallinen osoitetietojärjestelmä.

Paikkatietoaineistojen on oltava saatavilla tietoverkossa tekniset vaatimukset täyttävässä muodossa ja aineiston on sen muuttuessa oltava saatavilla tietoverkossa samanaikaisesti kuin muuttunut aineisto otetaan käyttöön. On kuitenkin mahdollista, että ehdotettu sääntely laajentaa myös liikenne- ja paikkatietojen osalta velvoitteita, koska tiheästi päivittyvän tiedon määritelmää ei ole rajattu tietylle sektorille tai nimenomaisiin tietoaisteistoihin tai tietotuotteisiin.

Mahdollisiin muutoksiin esim. tarvittavien teknisten rajapintojen rakentamiseen tai palvelu- sekä toimintamallien käyttöönottoon on syytä varata riittävästi aikaa. Lisäksi arvokkaiden tietoaisteistojen maksuttomuuteen tulisi säätää riittävä siirtymäaika.

Ehdotettu lain 3 §:n 2 momentti julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä koskee tutkimusaineistoja, jotka julkiset tutkimuslaitokset tai viranomaiset ovat tuottaneet ja asettaneet julkisesti saataville sähköisessä muodossa, ja jotka ovat myös viranomaisen julkisia asiakirjoja. Näiden asiakirjojen olisi vastedes oltava saatavilla maksutta. Maanmittauslaitos toteaa, ettei se tieteellistä tutkimusta tekevänä viranomaisena ole tähänkään asti asettanut tutkimusaineistojaan julkisesti saataville maksullisena.

Maanmittausneuvos

Allekirjoitettu sähköisesti
Markku Markkula**Tiedoksi**

Maa- ja metsätalousministeriö